

σικῶς ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῶν ιδεῶν του, ὄχι μόνον ἐν τῇ ἰδιῇ του οἰκογενεῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ ἐν ἣ συνεκροτεῖτο καὶ ὑπ' οἰανδήποτε μορφήν, ὡς καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς νήσου ἐν γένει, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν παλαιῶν πρὸς τὰ νέα, ἀνεξαρτήτως τῶν κομματικῶν, εὐρίσκειτο εἰς ὀξύτατον στάδιον.

[Ἐπεταὶ συνέχεια]

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΙΣ¹

Ὁ αὐτοκράτωρ σταματᾷ τότε πρὸ τοῦ θεωρείου τῶν μεγάλων δουκισσῶν καὶ ἀμέσως ἀρχίζει ἡ παρέλασις. Πρῶτοι ἐμφανίζονται οἱ Ἀνατολίται, οἱ μουσουλμάνοι τῆς Χίβας καὶ τῆς Βοκκάρας, οἱ γεωργιανοὶ πρίγκηποι, οἱ Κιρκάσιοι, οἱ Πέρσαι καὶ οἱ ἡμιάγριοι Καυκάσιοι καὶ Μογγόλοι. Οἱ ἀρχαῖοι οὗτοι πολεμισταὶ φέρουσι μακρὰς λόγχας, ρόπαλα σιδηρᾶ, θώρακας ἀλυσιδωτοὺς ἐπὶ ὑποκαμίσων μεταξωτῶν, πολυτελεῖς γούνας καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δαμασκηνᾶ κράνη ἢ ταρταρικὸν σκουφρον, ἐνθυμίζοντες τοὺς προσκόπους τῶν ὀρδῶν τοῦ Ἀττίλα. Τὴν προφυλακὴν ταύτην δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς τὸ ἐπικὸν ἢ μᾶλλον ὡς τὸ ῥωμαντικὸν στοιχεῖον τοῦ τακτικῆς στρατοῦ. Οὗτος προσέρχεται ἤδη κατὰ πυκνὰς φάλαγγας. Πρῶτοι βαδίζουσιν οἱ πεζοί, τὸ σύνταγμα Πρεοβραγένσκη, οἱ Φιλανδοὶ ἀκροβολισταὶ καὶ οἱ ἐπίλεκτοι τοῦ συντάγματος τοῦ Παύλου, φέροντες ὀρειχάλκινα κράνη ὡς τὰ τῶν γρεναδιέρων τοῦ Μεγάλου Φρειδερίκου. Κατ' ἀλλόκοτόν τινα ἀρχαίαν παράδοσιν πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ τάγματος τούτου στρατολογοῦνται σιμοὶ ἢτοι πλακομῦται. Τούτους ἀκολουθοῦσιν αἱ ἴλαι τοῦ βαρέος ἵππικου, κινήτοι τοῖχοι χάλυθος καὶ ἀργύρου, ἄνδρες γίγαντες ἐπὶ ἵππων κολοσσῶν. Ἐπειτα ἔρχονται οἱ ἐλαφροὶ ἵππεῖς, οἱ κόκκινοι Οὐσσάροι, οἱ ἔφιπποι δραγόνοι καὶ οἱ λογχοφόροι, τελευταῖοι δὲ ὀρμῶσιν ἐκ πάσης γωνίας τοῦ στρατοπέδου μὲ ταχύτητα βέλους οἱ Κοζάκοι, κατορθώνοντες νὰ σταματήσωσιν ἀποτόμως τὰ ἵππάρια τῶν ἀκριβῶς ὑπὸ τὸ αὐτοκρατορικὸν θεωρεῖον. Αἱ ἀσκήσεις αὐτῶν ὁμοιάζουσι τὰς τῶν Ἀράβων. Ἀξιοθαύμαστοι δὲ εἶναι πρὸ πάντων ὅταν κύπτωσι τρέχοντες διὰ ν' ἀναλάβωσι τὴν λόγχην τὴν ὁποίαν ἐσφενδόνισαν πρὸ αὐτῶν κατὰ γῆς. Τὴν ὀπισθοφυλακὴν ἀποτελεῖ τὸ πυροβολικὸν συνρῶμενον ὑπὸ μαύρων ἵππων, ἐραμίλλων κατὰ τὴν ταχύτητα καὶ τὴν εὐμορρίαν πρὸς τοὺς καλλίστους ἰδιωτικῶς.

Ἠναγκάσθημεν νὰ εἰπῶμεν πολλὰ περὶ τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ στρατοῦ, διότι ταῦτα εἶναι τὰ δύο κυριώτατα ἐλατήρια τοῦ βίου τῶν Πετρούπολιτῶν. Ἡ ζωηρότης τῆς πρωτευούσης ὀλιγοστεύει κατὰ πολὺ, ἀμα ἀποχωρήσῃ ὁ αὐτοκράτωρ μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς τὴν μοναξίαν τῆς Γατσίνας. Τὸ ἀνάκτορον τοῦτο κρύπτεται ἐντὸς δάσους ἐλατῶν καὶ εἶναι εἶδος τι ἀρκτικού Ἐσκουριάλου, ὅσον τὸ

ἰσπανικὸν κατηφές. Τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀνδρόγυρον διάγει ἐκεῖ ἡσυχον καὶ κάπως μονότονον βίον, ἀσχολούμενον εἰς τὴν διεκπεραίωσιν τῶν ὑποθέσεων τοῦ κράτους καὶ τῶν τέκνων του τὴν ἀγωγὴν.

Διὰ ν' ἀνεύρωμεν τὸν κόσμον πρὸς τὸν ὁποῖον ἐσχετίσθημεν εἰς τὸν χορὸν τῶν ἀνακτόρων πρέπει νὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ παλάτια τῶν παροχθίων τῆς Αὐλῆς καὶ τῆς Ἀγγλίας. Οἱ κάτοικοι αὐτῶν ὅπως καὶ οἱ τοῦ εὐτελεστάτου οἰκίσκου φαίνονται ἀγνοοῦντες τὴν ἀξίαν τοῦ καιροῦ. Ἡ παρισινὴ δραστηριότης εἶναι τι ἀγνωστον εἰς τοὺς Πετρούπολίτας. Ὅλοι ἐγειρόνται ἀργά, ὡς ὁ χειμερινὸς αὐτῶν ἥλιος. Πρὸ τῆς δεκάτης οὔτε διαβάτην βλέπει τις εἰς τὰς ὁδοὺς οὔτε ἀνοικτὸν ἐργαστήριον. Εὐθὺς μετὰ τὸ πρόγευμα ἐξέρχονται εἰς περιπάτον ἐπὶ ἐλικήθρου παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Νέβα καὶ ἔπειτα κάμνουσιν ἐπισκέψεις μέχρι τῆς ὥρας τοῦ γεύματος, ὅπως μάθωσι τὰ νέα, συνήθως τὰ τῆς αὐλῆς, σχολιάζοντες τὰ μεταδιδόμενα ὑπὸ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Πετρούπολεως ἢ ζητοῦντες ἀκριβεστέρως εἰδήσεις παρ' ἐπισήμου προσώπου. Πρὸ

Τὸ πεζικὸν τῆς Αὐτ. φρουρᾶς

τινων ἐτῶν πάντες οἱ ἔχοντες ἀξιώσεις κομψότητος μετέβαινον καθ' ἐσπέραν εἴτε εἰς τὸ ἰταλικὸν θέατρον ν' ἀκούσωσι τὴν Πάτην καὶ τὴν Νίλσον, εἴτε εἰς τὴν γαλλικὴν κωμωδίαν τὴν στρατολογοῦσαν τοὺς ἀρίστους τῶν Παρισίων τεχνίτας. Σήμερον ὅμως τὰ πράγματα ἤλλαξαν διὰ τῆς προστασίας, τὴν ὁποίαν ἐπιδαψιλεύει ἡ αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια εἰς τὸ ἐθνικὸν θέατρον. Ἐνῶ τοῦτο ἦτο πρὶν ἀποκλειστικῶς λαϊκὸν θεωρεῖ σήμερον καθῆκόν του πᾶς εὐπατρίδης νὰ χειροκροτῇ τὰ δράματα τοῦ Γριβογιέδοφ, τοῦ Γογὸλ καὶ τοῦ Ὀστρόσκη, ἐρμηνευόμενα ὑπὸ τῆς κυρίας Σαβίνας, τῆς ἀνάσσης τῆς συγχρόνου ῥωσικῆς σκηνῆς.

Ἐξερχόμενος τοῦ θεάτρου μεταβαίνει ἕκαστος εἰς τὰς αἰθούσας ὅπου συχνάζει. Αἱ ἐσπεριναὶ ὅμως αὐταὶ συναθροίσεις ἀρχίζουν πολὺ ἀργά. Ὁ μεταβαίνων περὶ τὴν ἐνδεκατῆν εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου προσεκλήθη κινδυνεύει ν' ἀκούσῃ ὅτι «ἡ κυρία δὲν ἐντύθηκε ἀκόμη». Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἔχει τις τὴν ἀδειαν νὰ ἐμφανίζεταί εἰς τοὺς φιλοξένους ἐκείνους οἴκους μέχρι τῆς δευτέρας μετὰ τὸ μεσονύκτιον, βέβαιος ὢν ὅτι δὲν θὰ ἐρωτηθῇ διατὶ ἔρχεται τόσον ἀργά καὶ θὰ εὖρη θέσιν εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ δείπνου, τὸ ὁποῖον προσφέρεται πάντοτε εἰς τοὺς ξενιζομένους μετὰ πολυτελείας ἀναλόγου πρὸς τὴν περιωπὴν τοῦ οἰκοδεσπότη. Οἱ Ῥῶσσοι εἶναι ἀγρυπνηταὶ καὶ φιλόδειπνοι, σπανίως κατακλινόμενοι πρὸ τῆς τρίτης μετὰ τὰ μεσάνυκτα. Ἰπάρχουσι

¹ Ἴδε σελ. 40

«Ταχύτερα!»

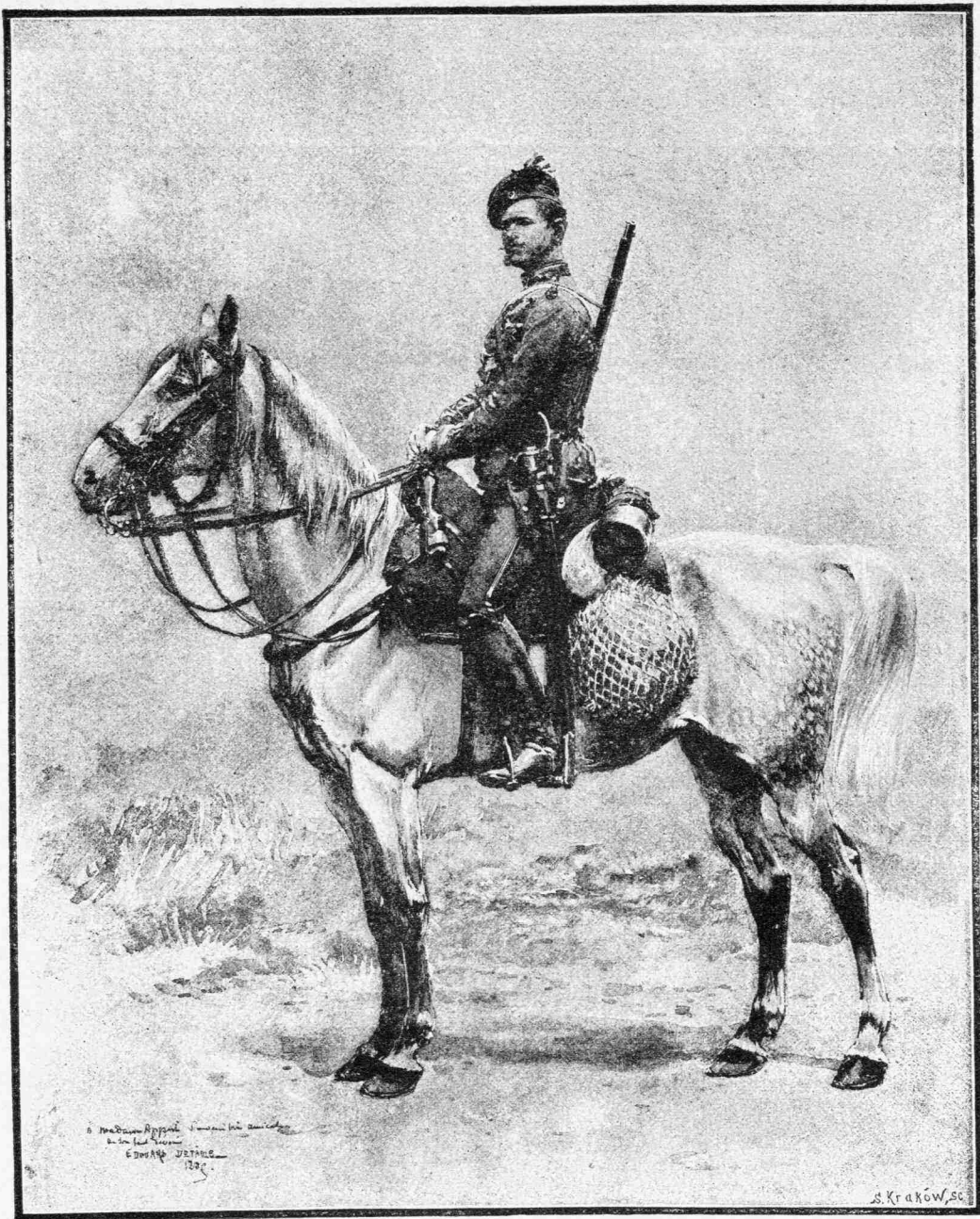
και κυρίαι, τῶν ὁποίων οὐδεὶς δύναται νὰ καυχήθῃ ὅτι ἐθαύμασε τὸ κάπως ὑπερώριμον κάλλος ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

Οἱ γυμναστικοὶ ἀγῶνες δὲν τιμῶνται πολὺ ὑπὸ τῶν Ῥώσων, οὐδ' εὐνοεῖ αὐτοὺς ἡ δριμύτης τοῦ κλίματος. Εἰς τὰ χωρία σπανίως βλέπει τις κατὰ τὰς ἐορτὰς τοὺς χωρικοὺς ὡς ἀλλαγῶν χορεύοντας, παλαίοντας, τρέχοντας ἢ δισκοβολοῦντας. Ὁ Σλάβος προτιμᾷ πάσης τοιαύτης διασκεδάσεως μακαρίαν ἀνάπαυσιν πρὸ τῆς θύρας τῆς καλύβης του ἢ περὶ τὴν τράπεζαν καπηλείου. Εἰς δὲ τὰς ἀνωτέρας τάξεις πάντες ὅσοι δὲν εἶναι κυνηγοὶ φαίνονται κατορθώσαντες νὰ λύσωσι τὸ πρόβλημα τῆς διηνεκοῦς ἀκινήσιας. Ὑπάρχουσι γέροντες καυχώμενοι ὅτι δὲν ἔκαμαν καθ' ὅλον αὐτῶν τὸν βίον ἄλλον περίπατον, παρὰ μόνον ἀπὸ τῆς καθέκρας των εἰς τὴν ἄμαξάν των. Τὴν ἵππασίαν δὲν ἀγαποῦν οὐδ' αὐτοὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ ἵππικοῦ, σπανιώτατα ἱππεύοντες ὡσάκις δὲν ὑποχρεοῦνται ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας. Οὐδ' ἀποτελεῖ ἐξαιρέσιν εἰς τὴν χώραν ταύτην τοῦ πάγου ἢ παγοδρομία. Πολὺ περισσώτερον ταύτης ἀρέσκουσιν αἱ λεγόμεναι ῥωσικαὶ κυλίστραι, διὰ τὸν λόγον ὅτι αὐταὶ ἰδρύθησαν εἰς τὸν ὠραῖον κῆπον τῆς Ταυρίδος, ὅπου συχνάζουσι τὰ μέλη τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας. Ἐπειτα ἡ ἀσκῆσις αὕτη εἶναι μὲν βιασιότατη, ἀλλὰ καὶ οὕτως εἰπεῖν παθητικὴ καὶ κατὰ τούτο σύμφωνος πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῆς σλαβικῆς φυλῆς.

Ἄδικον ὅμως θὰ ἦτο νὰ θεωρήσωμεν τοὺς Ῥώσους ὡς καθιστικούς, ἐνῶ οὐδεὶς ἄλλος λαὸς ἀγαπᾷ ὅσον οὗτοι τὸ ὄχημα, τὸ ἐλκῆθρον καὶ τὸν σιδηρόδρομον. Ἡ ταχίστη ὑπέρβασις τῆς ἐκτάσεως εἶναι δι' αὐτοὺς ἀνωτέρα πάσης ἄλλης ἡδονῆς, ἀλλ' ἀγαπῶσι νὰ τρέχουν καθήμενοι. Αἱ δὲ γυναῖκες εἶναι ἀληθῆς φεῦκα θερμοκοπήσι, διάγουσαι ζωὴν ὀλίγον

διαφέρουσαν τῆς τῶν καμελιῶν καὶ τῶν ὑακίνθων, διὰ τῶν ὁποίων κομοῦσι τὰς αἰθούσας των. Ἡ συνομιλία καὶ τὸ χαρτοπαίγιον ἀπορροφῶσι τὸ πλεῖστον τοῦ καιροῦ των καὶ ἀρκοῦσι πρὸς εὐτυχίαν των. Καὶ αὐτὰ ὅμως καταλαμβάνονται ἐνίοτε ὑπὸ τοῦ σλαβικοῦ πόθου κινήσεως ἀσκόπου ἐπὶ χιονοσκεποῦς πεδιάδος, διατρεχομένης ἀστραπηδόν. Συχνότατα, ἐνῶ συνδιαλέγονται ἡσύχως περὶ τὴν τράπεζαν ἐπὶ τῆς ὁποίας κολλάζει τὸ ἀργυροῦν Σαμοβάρι, ἐγείρεται τις προτείνων περίπατον διὰ τρούκας καὶ ἡ πρότασις γίνεται δεκτὴ παμψηφεί. Ἡ τροϊκοδρομία εἶναι ἡ ἀρεστοτάτη διασκεδάσις τῶν χειμερινῶν νυκτῶν τῆς Πετροπόλεως, οὐδ' ὑπάρχει ἄλλη τις προξενούσα ζωηροτέραν ἐντύπωσιν εἰς τὸν ξένον.

Εὐθύς μετὰ τὴν παραδοχὴν τῆς προτάσεως στέλλεται ὁ ὑπρέτης εἰς ἐνοικιαστὴν ὀνομαστὸν διὰ τὴν ταχύτητα τῶν ἵππων του καὶ τὴν τέχνην, τῶν ἡνίοχων του καὶ μετ' ὀλίγον ἤχος κωδωνίσκων ἀγγέλλει τὴν ἀφίξιν τῶν ἐλκῆθρων. Πάντες τυλίσσονται εἰς παχειὰν γούναν, αἱ δὲ κυρίαὶ κουκουλόονται μὲ σάλια τοῦ Ὀρεμβούργου. Δύο ζεύγη τοποθετοῦνται εἰς ἕκαστον τῶν ἐλκῆθρων, οὐδ' ὀρίζει τὴν θέσιν τῶν ἐπιβατῶν ἢ τύχη, ἀλλ' ἄλλος τις πονηρότερος μικρὸς θεός. Ὁ ἡνίοχος διευθετεῖ τὰ λωρία τῶν χαλινῶν, λέγων θωπευτικῶς εἰς τοὺς ἵππους: «Ἐμπρός, περιστέρια μου», καὶ εὐθύς τὰ τρία περιστέρια διατρέχουσι τοὺς ἐρήμους δρόμους μὲ ταχύτητα μυθώδη. Τὸ θερμομέτρον δεικνύει εἰκοσιβαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδενικόν, ὁ ἀήρ εἶναι ἀκίνητος, ὁ οὐρανὸς ὁμοιάζει μαῦρον γάλυθα κατὰστατικόν μὲ γροσσὰ καρφία, σπινθηρίζοντα ἐπὶ τῆς λευκότητος ἐδάφους. Ἡ ἀναπνοὴ παχώνει ἅμα ἐξέβλη ἀπὸ τὰ χεῖλη, αἱ δὲ γενειάδες μεταβάλλονται μετὰ τινα λεπτὰ εἰς στιλπνοὺς σταλακτίτας. Ἀλλ' ἡ ῥωσικὴ

Ἀκροβολιστὴς τῆς φρουρᾶς

καρδία κατέχεται ὑπὸ ἀνεκλαλήτου εὐφροσύνης. «Ταχύτερα, ταχύτερα!» φωνάζουσιν αἱ γυναῖκες σειόμεναι ὑπὸ νευρικοῦ γέλωτος, ὁ δὲ ἠνίσχος ὁ ἀφθόνως προποτισθεὶς διὰ βραχῆς σείει τὴν μάστιγα ἐπὶ τῆς βράχειος τῶν ἵππων, οἱ ὅποιοι φαίνονται κ' ἐκείνοι μεθυσθέντες ἐκ τῆς ταχύτητος τοῦ δρόμου τῶν.

Τὰ ἔλκηθρα ὑπερβαίνουνσι ταχέως τὸν ποταμόν. Μετ' ὀλίγον αἱ καλύβαι τῶν προαστείων καὶ τὰ ἀμυδρά των φῶτα ἐξαφανίζονται ὡς φαντάσματα εἰς τὸν ὀρίζοντα. Οἱ ἵπποι τρέχουσιν ἤδη εἰς κατάμαυρον σκότος καὶ ἀπόλυτον ἐρημίαν καὶ σιωπὴν, τὴν ὁποίαν διακόπτει μόνος ὁ ἦχος τῶν κωδωνίσκων. Ὅταν τὸ ἔλκηθρον προσκρούῃ κατὰ λίθου ἢ ὑπερπηδᾷ ἐξέχοντα ὄγκον πάγου ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ἐπέρχονται τότε τινάχημοι ἱκανοὶ νὰ σφενδονίσωσι

εἰς μακρὰν ἀπόστασιν τοὺς ἐπιβάτας. Ἄλλ' οὕτοι ἀδιαφοροῦσι, ἢ δὲ διπλῆ ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τῆς ταχύτητος μέθη αὐξάνει καὶ κορυφούται. «Ἀμαξᾶ, γρηγορώτερα», κράζουσι καὶ πάλιν αἱ γυναῖκες, ἐνῶ ἀνδρική τις φωνὴ ψιθυρίζει εἰς τὸ ὅτιον τῶν: «Διατί γρηγορώτερα, ἐνῶ ὁ μόνος μου πόθος εἶναι νὰ μὴ φθάσωμεν ποτέ».

Ἐπὶ τέλους οἱ κατάλευκοι ἐκ τοῦ ἀφροῦ ἵπποι σταματῶσι πρὸ τῆς θύρας τῆς Σάμαρκάνδης ἢ τῆς Ταξένδης, καπηλείων φημιζομένων διὰ τοὺς θιάσους αὐτῶν Ἀθιγγάνων. Οἱ ἐπιβάται τῶν ἐλκῆθρων ἐνοικιάζουν ἀντὶ ἀδράς τιμῆς αἶθουσαν, τῆς ὁποίας δὲν διαπρέπουν βεβαίως ἐπὶ πολυτελεῖα οἱ γυμνοὶ καὶ καπνισμένοι τοῖχοι, ἢ χωλὴ τράπεζα καὶ τὰ ὀλίγα καθίσματα. Ἐπὶ τῆς χωλῆς ὁμῶς ἐκείνης τραπέζης παραθέτονται ριάλαι γησιῶ καμ-

πανίτου, και εὐθὺς ἔπειτα εἰσέρχεται ὁ ἀθιγγανικός χορὸς ἀποτελούμενος ἐκ τεσσάρων ἀνδρῶν καὶ ὀκτὼ ἢ δέκα γυναικῶν. Τοὺς ἀνδρας διακρίνει τὸ χαλκόχρουν δέρμα, ἡ ὀξύτης τοῦ μελαγχολικοῦ βλέμματος καὶ ἡ ἀξιοπρεπὴς ἀταραξία, ἡ μεταδίδουσα εἰς αὐτοὺς ὄψιν ἐκπτώτων ἀσιανῶν ἡγεμόνων. Τὰς γυναίκας ἐφραταζόμεν ὑπὸ πολυτελεῖ ἀνατολικῆν ἐνδυμασίαν, ἡ ἀλήθεια ὁμως εἶναι ὅτι φοροῦσι μεταξωτὰ φουστάνια, ἀποφόρια πιθανῶς κομφῆς τινὸς κυρίας, ἀγορασθέντα εἰς τὸ μεταπρατήριον τοῦ Γοστυνιβάρ. Ἄλλα καὶ ἐν ἐλλείψει ἐθνικοῦ ἐνδύματος ἀρκεῖ πρὸς σαφῆ δῆλωσιν τῆς ἰνδικῆς αὐτῶν καταγωγῆς ἡ ἐλαϊόχρους ὄψις των καὶ τὸ ὑπὸ τὰ μαυρισμένα βλέφαρα φλογοβόλον βλέμμα. Ὁ διευθύνων τὸν χορὸν κιθαρίζει κατὰ ῥυθμὸν ἐν ἀρχῇ βραδύτατον, τοῦ ὁποίου αὐξάνει διηλεκτῶς ἡ ταχύτης, αἱ δὲ Ἀθιγγανίδες ἄδουσι καθήμεναι ἡμικυκλικῶς καὶ τελειῶς ἀκίνητοῦσαι. Ἡ φωνὴ των εἶναι ὅπως καὶ ἡ φυσιογνωμία των ἐν ἀρχῇ ἡσυχωτάτη. Ὁ θεωρῶν καὶ ἀκούων αὐτὰς κλίνει νὰ πιστεύσῃ ὅτι οὔτε αἰσθάνονται οὔτε κἂν ἐννοοῦσι τὰ ὑπ' αὐτῶν ἄδόμενα, παρομοιάζων αὐτὰς πρὸς Πυθίαν οὐδόλως ἐνθέουσαν. Βαθυμῆδὸν ὁμως ἡ φωνὴ αὐτῶν γίνεται ἡχηροτέρα καὶ ἐκφραστικωτέρα, διακρινόμενη δι' ἰδιάζοντός τινος λαρυγγισμοῦ, τὸν ὁποῖον ματαίως ἠγωνίσθησαν νὰ μιμηθῶσιν αἱ αἰδοῖαι πάσης ἄλλης φυλῆς. Ἄλλ' ὁ δαίμων κατέλαθεν ἐπὶ τέλος τὰς ὑποδούλους του. Ὁ ῥυθμὸς τοῦ ἄσματος εἶναι ἤδη ταχύτατος, με ἐπαναλήψεις ὀρμητικὰς καὶ παύλας ἀποτόμους. Οἱ στίχοι καὶ ἡ μελωδία εἶναι ἐμπνεύσεις τῆς αὐτῆς ἐξάψεως καὶ κατοχῆς ὑπὸ πάθους ἀδαμάστου. Ἡ ψυχὴ τῶν παναρχαίων Ἀρίων φαίνεται συμπυκνώσασα εἰς τὰς ὥδας ταύτας ὅσην περιεῖχε βιαιότητα καὶ μελαγχολίαν.

[Ἔπεται τὸ τέλος]

Vogel

BIBLIA KAI SYΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ἄνδρῆα Καρκαβίτσα Διηγήματα — Ἡ ποίησις
καὶ ἡ γλωσσοδία.

Α'

Ἡ ποίησις.

Καὶ ἐκοιμῶντο, καὶ τίποτε δὲν ἐτάραπτε τὸν ὕπνον των, καὶ ἦσαν ὡς νὰ μὴν ὑπῆρχαν ἄνδρες καὶ γυναίκες καὶ παιδιά καὶ γέροντες, ἥρωες τῶν μαχῶν καὶ ἥρωες τῶν ἐρώτων, λεβέντες τῶν βουνῶν καὶ θαύματα τῶν πεδιδάδων, ἄνθη τῶν ἀγρῶν καὶ κρίνα τῶν κοιλάδων, μάγισσες καὶ βοσκοποῦλες, ἐξακουστοὶ ἀρματωλοὶ καὶ ταπεινοὶ ἀγρόται, ἐνσάρκα ὄντα καὶ πλάσματα τῶν ὀνείρων, ἄνθρωποι, ζῶα, φυτὰ, ποταμοὶ, φάραγγες, δρυμῶνες, χωρία, τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ, τὸ πνεῦμα καὶ τὸ κάλλος, ἡ ποίησις καὶ ἡ ἀλήθεια τῆς ζωντανῆς, τῆς γύρω μας πατρίδος, τῆς Ἑλλάδος. Ἄλλ' αὕτη ὅσον καὶ ἂν γύρω μας ἐκτείνεται, ὅσον καὶ ἂν εἶνε ζωντανή, πολὺ θολή,

σχεδὸν ἀγνώριστος, ἀσήμαντος παρουσιάζεται εἰς τοὺς πολλοὺς, καὶ τίποτε δὲν φανερῶνει τὴν ζωὴν της, προτοῦ ἐμφανισθῇ ὁ Μάγος καὶ μᾶς δεῖξῃ τὸν καθρέπτην μέσα εἰς τὸν ὁποῖον, ἀερώδης καὶ ὁμως ὑπαρκτός, ὡς ἀπὸ ὀμίχλην ὑφασμένος καὶ ὁμως καθαρῶτατος, ἐξιδανικευμένος, καὶ ὁμως τρισαληθινός, διαλεγμένος, ἀπλοποιημένος, ὑπερκάλος καὶ μ' ἓνα λόγον μαγικός, ἀκίνητῃ καὶ ὁμως εἶνε ὅλος κίνησις ὁ κόσμος οὗτος ὁ ἐλληνικός. Καὶ τὸν κόσμον τοῦτον, καὶ ἂν εἴχαμεν κάποιαν ἰδέαν περὶ αὐτοῦ, τὸν παρεγνωρίζαμεν ἢ τὸν παρηγωνίζαμεν. Κάποτε τὸν ἐβλέπαμεν, ὡς φωτεινὸν μετέωρον, γοργότατα νὰ λάμπῃ καὶ νὰ σβύνη, μέσα εἰς τρεῖς βροντώδεις στίχους τοῦ Βαλακωρίτου, μέσα εἰς μίαν πεζογραφικὴν σελίδα τοῦ αὐτοῦ, μέσα εἰς ἓν ἢ δύο ἀγροτικά διηγήματα, προάγγελα τοῦ φωτός· εἰς τὰ δημοτικά τραγούδια, ἂν ποτε τὴν ἀκοήν μας ἐπλητταν, μίαν ἀγνήν ἰδέαν ἐλαμβάναμεν τῆς ἀρμονίας του· μέσα εἰς τὴν ἀνάμνησιν ἐνὸς παλαιοῦ παραμυθιοῦ ἐπρόβαλλεν ἡ ἄκρα τῆς ἐσθῆτός του, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν ὁ οὐρανὸς μετ' ἄστρα ζωγραφίζονταν· ἐνίοτε εἰς λαογραφικὰς συναγωγὰς, εἰς τῶν λογίων τὰς περιγραφὰς ὁ κόσμος οὗτος ἀκατάσκευος ἐπέπλεε, ξηρός, ἀσήμαντος σχεδόν· καὶ εἰς κανὲν διάφορον ἐφημερίδος ἐπεφαίνετο παράχορδος. Ἄλλ' ἦλθεν ὁ ποιητής, διὰ νὰ μᾶς ψάλῃ τὴν ποίησιν καὶ νὰ μᾶς ζωγραφίσῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς ζωντανῆς, τῆς γύρω μας πατρίδος, τῆς Ἑλλάδος· ἦλθε διὰ νὰ ταραξῇ τὸν ὕπνον τους, καὶ νὰ τοὺς δώσῃ φωνήν, καὶ νὰ τοὺς παραστήσῃ ἐπαξίως, καὶ νὰ μᾶς δεῖξῃ ὅτι ζοῦν αὐτοὶ καὶ βασιλεύουν, ὅσον δὲν τὸ ὑπώπτευαμεν. Ποῖοι αὐτοὶ; αὐτοὶ ποῦ ἔχουν χαρακτηῖρα καὶ εὐμορφίαν, ἀλήθειαν καὶ σημασίαν, καὶ εὐρίσκονται πλησιέστερον εἰς τὴν φύσιν, καὶ διὰ τοῦτο εἶνε προσφορότεροι εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐμπνεύσεως, καὶ ἡ εὐωδιάζουν εἰς τῆς παραδόσεως τὰ ἄλλα, ἢ λάμπουν εἰς τῆς ἱστορίας τὰς σελίδας· ἐκεῖνοι, οἱ τόσον ξένοι τοῦ σημερινοῦ βίου, ὅπως τὸν ἐννοοῦμεν οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων, καὶ τόσον καθαρῶς ἐκφράζοντες τὴν ἐθνικὴν ζωὴν, ὑπὸ τὴν ὄψιν της τὴν ὅλως αὐτόματον, καὶ ἀνόθευτον, τὴν ἐνεργόν, τὴν μάλλον εὐγενῆ καὶ ὑπερήφανον· ἐκεῖνοι, ὁ ἥρωϊσμός, ἡ ἀρετὴ, ἐνίοτε ἡ κακία, ἀλλ' οὐδέποτε ἡ πεζότης, ἡ λανθάνουσα ὑπὸ τὰ βᾶθη καὶ σχεδὸν ἀναλλοίωτος εἰκὼν τοῦ ἀρχετύπου παρελθόντος, με μίαν λέξιν ὁ λαός. Καὶ ἰδοὺ ὡς ν' ἀνεκλήθησαν εἰς τὸ εἶναι ἀπὸ τὰ βᾶθη ἄλλου κόσμου ἐπρόβαλαν αἱ ἥρωϊκαὶ μορφαὶ τῆς γυναικὸς τοῦ Παρθοβιαννοῦ καὶ τοῦ τέκνου της τοῦ Ζάχου, ὁ ὀμηρικότατος Χειμάρρας, Νέστωρ τὰ ἔτη καὶ Αἴας τὴν ὀρμὴν, ὁ ἀδάμαστος Ταχῆρ Γιάτσης, τῆς Σμᾶλτῶς καὶ τῆς Μάρως αἱ παρθεναὶ ὀπτασίαι, ὡς θηλυκοὶ Ἀριμάνης καὶ Ὀρμουζ, ἡ φοβερὰ κυρὰ Πήνη καὶ ἡ γλυκυτάτη κυρὰ Καλὴ, ὁ γόνος Μῆτρος, τῆς φλογέρας ὁ Ὀρφεὺς, ὁ Δημήτρης, ὁ Γιάννος, ἡ Γαλανὴ, τόσον ταπεινὰ καὶ τόσον ἐράσμια θύματα τοῦ μαρτυρίου τῆς ζωῆς, ὡς Ὀλύμπιοι θεοὶ οἱ δώδεκα Μῆνες, ὡς ἔμψυχα δημιουργήματα τοῦ συγκινοῦν τὴν καρδίαν καὶ τὴν κάμνουν νὰ κτυπᾷ γοργότερον καὶ νὰ ζῆ τονωτικώτερον, τόσαι ὄψεις